

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică“ se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina“, „Ardeleana“, „Auraria“, „Beregsana“, „Berzovia“, „Bihoreana“, „Bistrițana“, „Bocșana“, „Brădetul“, „Cassa de păstrare“
Miercurea, „Cassa de păstrare“ Seliște, „Chioreana“, „Cordiana“, „Corvineana“, „Crișana“, „Detunata“, „Doina“, „Economia“
Cohalm, „Economul“, „Făgețana“, „Fortuna“, „Furnica“, „Grănișterul“, „Hațegana“, „Hondoleana“, „Hunedoara“, „Iulia“, „Lipovana“,
„Lugoșana“, „Luceafărul“, „Mercur“, „Mielul“, „Munteana“, „Mureșana“, „Mureșanul“, „Nădlăcana“, „Nera“, „Olteana“, „Oraviceana“,
„Patria“, „Plugarul“, „Poporul“, „Racoțana“, „Sătmăreana“, „Sebeșana“, „Selăgeana“, „Sentinela“, „Silvania“, „Someșana“, „Steaua“,
„Timișana“, „Ulpiana“, „Unirea“, „Victoria“, „Vlădeasa“, „Zărândeana“ și „Zlătneana“.

Prețul de prenumerare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul VII.

Sibiu, 1 Ianuarie 1905.

Nr. 1.

La aniversare.

Inaugurând cu numărul de față un nou an, — al șeptelea dela înființarea revistei noastre, — va fi la loc să aruncăm cu această ocaziune o scurtă reprivire asupra activității noastre de până aci și să tragem bilanțul între munca și jertfele reclamate de susținerea acestui organ și între roadele lucrării sale.

Rezultatul la care vom ajunge, deși în multe privințe ne va arăta progrese îmbucurătoare, nici pe departe nu-l vom putea numi mulțămitor. Căci ori-cât de mare a fost nesiguranta și îngrijrea cu care am lansat, acum șase ani, primul număr al primei reviste financiare române din această țară, și ori-cât de pesimiste au fost auguriile ce în multe locuri se puneau atunci trăinicieii întreprinderii noastre, speram totuș, că dacă „Revista Economică“ va fi trecută odată preste greutățile începutului, și dacă cercurile interesate se vor convinge din experiențele lor proprii despre foloasele mari ce poate aduce un organ publicistic de specialitate unei organizațiuni cum este a Băncilor noastre, — această revistă va deveni un factor important și totodată și indispensabil în desvoltarea institutelor noastre financiare.

Ori-cât de penibil și neplăcut ar fi pentru noi a constată inși-ne că aceste speranțe nu s'au realizat, trebuie să recunoaștem totuși, că „Revista Economică“ nici după o existență de șase ani nu și-a putut elupta locul ce i-se cuvine și la care aspirează în sinul Băncilor române.

N'ar fi decât o sinamăgire, dacă am încercă să ignorăm acest fapt, dar totasemenea ar fi o hipocrizie, dacă am căuta să-l explicăm numai prin slăbiciunile organului nostru.

Din contră. Dacă frunzărăm prin cei șase ani apăruiți ai „Revistei Economice“ și

ne reamintim îngrijrea ce o aveam la aparițiunea numărului întâiu al acestei reviste, când în întreg statul major al redacțiunii noastre nu numărăm nici măcar trei colaboratori, cari în viața lor ar mai fi publicat vre-o scriere în limba română asupra vreunei chestiuni financiare, apoi vom putea constată cu toată mulțămirea sufletească, că redacțiunea în îndeplinirea misiunii sale a săvârșit o lucrare grea și intensivă în condițiuni destul de mulțămitoare. Și dacă cu toate acestea avem motive de a fi nemulțămiiți cu desvoltarea organului nostru, apoi avem să le căutăm în primul rând înafară de redacțiunea noastră, în cercurile largi ale căror interese le servește această revistă, și la a căror sprijin am contat și ne-am crezut în drept a conta în măsură cu mult mai mare decât l-am avut.

Nu vorbim aici de numărul abonaților, pentru că dintre toate foile românești poate numai „Revista Economică“ a fost dispensată de lupta cu lipsuri materiale, încât prin ajutorul votat de Delegațiunea Băncilor nu numai că a fost înzestrată cu mijloacele bănești trebuincioase pentru editarea ei, ci a putut plăti și a și plătit în întreg decursul timpului trecut dela întemeierea ei, pe toți colaboratorii câți i-a avut.

Sprijinul la care ne-am așteptat din partea publicului nostru a fost de altă natură, încât speram, că bogatele experiențe ale conducătorilor și funcționarilor dela Băncile noastre vor deveni prin „Revista Economică“ un bun comun al tuturor cercurilor interesate în viața economică-financiară a poporului nostru.

Acest concurs a rămas însă neînsemnat în întreg decursul existenței organului nostru, care dela început până la fine a fost avizat aproape exclusiv numai la forțele redacțiunii.

Al doilea neajuns mare ce avem să-l constatăm, și care deasemenea cade în sar-

cina cercurilor conducătoare ale Băncilor noastre, este a se căuta în faptul regretabil, că insistențele noastre pentru observarea și executarea hotărârilor luate de Conferențele Băncilor, la o mare parte a institutelor noastre au fost prea puțin ori de fel regardate, și astfel scopul urmărit prin revista noastră numai în parte a putut fi realizat.

Fie însă chiar numai parțiale, aceste succese sunt totuși de o importanță deosebită, și n'avem decât să tragem o paralelă între aprecierile făcute bilanțurilor dela Băncile noastre și între stările constatate în anul întâiu și cel din urmă al „Revistei Economice”, spre a ne convinge despre progresele mari ce aceste institute le-au făcut pe calea consolidării și al căror merit în mare parte este a se atribui și nizuințelor organului nostru.

Și că căile pe cari a apucat „Revista Economică” în această acțiune de consolidare, n'au fost greșite, s'a dovedit nu numai prin faptul că Delegațiunea Băncilor, și la propunerea acesteia și Conferențele Directorilor de bancă, le-au adoptat fără rezervă, ci totodată și prin împrejurarea că programul reformelor stabilit cu ani în urmă în cercurile largi ale conducătorilor Băncilor neromânești din țară, este aproape literal identic cu lucrările inițiate de revista noastră și cu hotărârile luate de Conferențele noastre.

Aceste momente ne întăresc, acum la începutul unui an nou, în credința noastră, că lucrarea de pân'aci a „Revistei Economice” n'a fost zădarnică și va putea aduce foloase reale și în viitor. Și chiar în această convingere adresăm și cu ocaziunea aniversării un călduros apel către conducătorii Băncilor românești, ca să ne dea cel puțin în viitor întreg sprijinul lor, nu numai pentru lățirea revistei noastre, înleznită în anul trecut prin o nouă reducere a prețului de prenumărare, — ci mai ales prin concursul lor intelectual, cu care vor putea servi interese mari și vitale ale întreg poporului nostru.

Procentele de discount.

Se știe, că discountarea de cambii se întâmplă parte la banca de emisiune, la noi Banca Austro-Ungară, parte pe piața liberă, adică la bursă și în fine — partea cea mai mare — la singuraticile institute de credit. Amăsurat acestor modalități de discountare deosebim trei feluri de procente, cari se iau ca bază la calculațiunile de discount și anume procentul băncii de emisiune, numit *procent officios de discount*, apoi procentul

de piață sau *procentul privat de discount* și în fine *procentul de discount al singuraticelor bănci*.*)

Banca de emisiune își stabilește procentul de discount prin conziliul său general și acest procent e unul și același pentru întreaga țară, asupra căreia își extinde cercul său de activitate. Procentul acesta de discount e stabil și se afișează la toate oficiile de cassă ale băncii de emisiune. În general luat la stabilirea procentului de discount conziliul general are în vedere în prima linie situațiunea economică a întregii monarhii**) și prin urmare acest procent nu poate fi egal nici cu cel privat care se stabilește prin raportul dintre oferta și cererea de bani numai pe o singură piață și nici cu cel al băncilor singuraticice, cari au în vedere situațiunea economică și financiară din reionul lor de activitate.

Procentul privat, ce se stabilește pe piață, se referă la cambiile de prima bonitate cum sunt d. e. acceptele băncilor, bancherilor, exportatorilor, importatorilor etc. Ele sunt scadente 2—3 luni, sună de regulă despre sume mari și sunt de plată pe piața băncii de emisiune. Aceste cambii sunt căutate cu deosebire de aceia, cari sunt siliți să țină în efectiv sume mai mari de bani. Ei le cumpără, pentru că fiind aceste cambii de prima bonitate, în orice moment le pot reesconta, când au trebuință de numărar. Vânzările și cumpărările astorfel de cambii se mijlocește prin samsarii sau curtierii dela bursă, cari primesc — de regulă dela vânzător — o proviziune, numită *courtage* de $\frac{1}{4}\%$.

Fiind cambiile aceste de prima bonitate, procentul cu care ele se discontează, adică procentul privat de regulă e mai mic ca procentul officios al băncii de emisiune. Aceasta din cauză că banca de emisiune la stabilirea procentului de discount e condusă de principii, cari la stabilirea procentului privat nu vin în considerare. Procentul privat e stabilit de oferta și cererea pe piață iar banca de emisiune nu poate lua în considerare numai oferta și cererea unei singure piețe, ci — cum am spus — trebuie să țină evidentă despre situațiunea economică a întregii țări. Rolul său de conducătoare a afacerilor de credit îi impune aceasta.

Diferința dintre aceste două feluri de procente se schimbă, variază după împrejurări, fiind când mai mare, când mai mică. Când însă diferența e mai pronunțată și de durată mai lungă, banca de emisiune va fi necesitată să-și reducă procentul de discount.

Banca de emisiune însă nu se decide așa deodată la reducerea procentului, ci mai întâi caută să întrebuițeze mijloacele ce îi stau la dispoziție pentru ca să ieie și ea parte la afacerile de discount pe piața liberă. Așa d. e. la noi ar cere concesiune dela guvernele celor două state — austriac și ungar — să disconteze pe piața liberă, unde poate încheia afaceri și sub procentul officios. Banca imperială germană folosește un alt mijloc, anume emite bonuri de cassă și în felul acesta trage banii de pe piață. Când însă nici aceste mijloace nu sunt suficiente, atunci banca de emisiune trebuie să-și reducă procentul de discount, căci altcum toate cambiile de prima bonitate s'ar prezenta spre discountare la bursă și ea ar perde contractul cu piața liberă.

*) Mai este un procent și anume procentul de bursă sau report, despre care s'a vorbit în articolul „Bursa și speculațiunile” din Nrii 48 și 49 din anul trecut ai „Revistei Economice”.

**) Vezi mai detaliat „Banca Austro-Ungară”, studiu de I. Lăpădatu. Sibiu 1904.

Pe piață — cum am zis — se prezintă cambiile de prima bonitate. Partea cea mai însemnată a lumii de afaceri însă nu prezintă cambii spre discountare nici la banca de emisiune nici pe piață, ci la alte institute de credit cu care împreună stabilește procentul de discount. Cambiile aceste nu se prezintă la banca de emisiune, fie pentru că prezentatorii lor acolo n'au credit, ori creditul le e epuizat, ori pentru că cambiile lor nu îndeplinesc condițiunile recerute de banca de emisiune, ori în fine fie pentru că au legături permanente cu alte bănci.

Procentul de discount al singuraticilor bănci e mai mare ca cel oficios al băncii de emisiune. Trebuie să fie mai mare, pentru că aceste bănci mai totdeauna sunt silit să caute credit de reescont, pe care îl găsesc în ultima analiză la banca de emisiune. Și pentru ca să profite ceva din acest credit de reescont, e absolut necesar ca procentul lor de discount să fie mai mare decât procentul oficios al băncii de emisiune. La cambiile de prima bonitate cari se discontează pe piață și a căror importanță constă în faptul că foarte ușor și ori și când se pot preface în număr, lucrul se petrece tocmai invers.

Anume când posesorii lor ar fi necesitați să le reesconteze ca să ajungă în posesiune de număr și ar trebui să se ducă la banca de emisiune, fiind procentul de discount al acesteia mai mare ca cel de piață, ei vor suferi o mică pierdere, provenită din diferența procentelor de discount. Acești posesori de cambii bucurându-se de această pierdere, pentru că chestiunea principală pentru ei este să poată avea în tot momentul bani în număr.

Ce ar fi însă, dacă acești oameni de afaceri n'ar găsi cambiile de prima bonitate, pe cari în tot momentul le pot preface în bani gata, ci ar fi siliți să țină banii per cassa fără să-le aducă nici un folos? Natural, ar trebui să îndure o pierdere cu mult mai mare, ca cea amintită mai sus, căci banii ținuți în cassa nu le-ar aduce venitul ce-l au totuși din cambiile de prima bonitate pe lângă toată pierderea ce eventual o suferă în caz de reescontare.

I. I. L.

Cursul devizelor.

— Plătiri internaționale. —

Ne propunem să ne ocupăm cu o chestiune la aparență poate cam prea teoretică, dar pe care noi o considerăm de mare importanță, cu deosebire pentru cel-ce voiește să cunoască unul dintre cele mai interesante fenomene ale piețelor financiare și circulațiunii internaționale, înțelegem chestiunea cursului devizelor sau cambiilor străine. Evident însă că chestiunea cursului devizelor încă nu va fi suficientă pentru a ne putea face o iconă clară despre natura afacerilor, aparițiilor și fenomenelor din lumea financiară, căci ea numai împreună cu altele, dela cari depinde sau pe cari le determină poate da acel întreg necesar, care condiționează ca într'un moment dat și sub niște împrejurări date să poți înțelege situațiunea financiară a unei piețe și ca din condițiunile existente să poți prevedea în mod just consecințele ce pot urma. E nu numai bine dar chiar și necesar să înțelegi situațiunea financiară a unei piețe și și mai bine dacă o înțelegi astfel ca să poți face și deducțiuni pentru viitor. Această convingere — îndeajuns justificată prin importanța ei — ne îndeamnă să reclamăm un loc în coloanele acestei reviste pentru o serie de articoli al căror obiect să fie chestiuni referitoare la *pieța financiară*.

Și acum trecând la obiectul ce ne-am propus să dezvoltăm astăzi: *cursul devizelor*, înainte de toate trebuie să ne clarificăm asupra rolului cambiilor străine în afacerile comerciale și financiare.

Devizele sau cambiile străine sunt cel mai excelent mijloc pentru compensarea datorii și pretenziunilor dintre diferitele țări, datorii și pretenziuni ce rezultă exclusiv din circulațiunea comercială și financiară internațională. Lucrul nu e greu de priceput!

Să ne inchipuim numai că un comerciant din Budapesta are să achite o datorie la Londra. El o poate face aceasta în mai multe feluri, între cari, cu ajutorul cambiei, în două moduri și anume sau prin *remitere* sau prin *trasare*. În cazul întâiu va *cumpăra* dela bursă, dela vre-o bancă sau bancher o cambie asupra Londrei, despre o sumă ca cea cu care dărește el creditorului său englez și de plată în ziua, când e obligat să-și achite datoria. Cambia astfel cumpărată, o va transpune prin gir și o va trimite creditorului său din Londra, care la scadență o va putea încasa. În acest înțeles zicem că achitarea s'a făcut prin remitere.

Dar debitorul din Budapesta se poate achita și astfel, că dă ordin creditorului său din Londra să traseze asupra sa o cambie, pe care s'o *vândă* la bursa de acolo, la vre-o bancă sau bancher și pe calea aceasta să-și încasseze pretenziunea. Debitorul devine *trassat* și va plăti cambia aceluia, care i-o va prezenta spre plată, indiferent că acela e creditorul său sau altcineva. În acest înțeles zicem că achitarea s'a făcut prin *trasare*.

În cazul întâiu debitorul *cumpără* o cambie asupra Londrei și o remite creditorului său; în cazul al doilea creditorul *vinde* o cambie trasată asupra debitorului său. Debitorul poate să-și aleagă dintre aceste două feluri de achitări pe aceea, pe care îi convine mai mult. Și îi va conveni mai mult aceea, care îi oferă avantajii mai mari, adică îl costă mai puțin.

Așa de ex. să presupunem, că datorește în Londra 100 £. Ca să se poată decide pe care din cele două modalități de plată să aleagă, debitorul se va întreba: cât îl costă o cambie asupra Londrei de 100 £. Iși va face calculațiunea și va constata, să zicem, că-l costă K 2401.95. Din contră dacă dă ordin creditorului său din Londra să traseze, acesta va trasa o cambie în coroane în sumă așa de mare încât vânzându-o să capete tocmai 100 £. În cazul acesta debitorul se va întreba cât de mare va trebui să fie o asemenea cambie? Va face calculațiunile necesare și va afla spre pildă că trebuie să fie de K 2402.50. Natural va fi mai preferabil să remită, căci plătește numai K 2401.95 și nu K 2402.50.

Dar dela cine cumpără debitorul budapestan cambia asupra Londrei, ori cui vinde creditorul londonez cambia asupra Budapestei? Ca să înțelegem și aceasta, să ne inchipuim un caz invers, și să presupunem că Londra datorește Budapestei. Debitorul din Londra, întocmai ca în cazul precedent își va putea achita datoria sau prin remitere, sau dând ordin creditorului să traseze asupra sa. De va voi să-și achite datoria prin remitere, va cumpăra o cambie asupra Budapestei și o va cumpăra dela un astfel de comerciant, care are pretenziune în Budapesta și care a trassat asupra debitorului său și își vinde cambia astfel trasată ca să-și încasseze pretenziunea. Dacă din contră dă ordin creditorului din Budapesta se traseze asupra sa, atunci acela vinde cambia unuia, care are de făcut plăți în Londra. În felul acesta nu mai e necesar să se tri-

mită banii dela Budapesta la Londra și dela Londra la Budapesta, ci achitățile se întâmplă mai ușor și mai sigur pe calea compenzării intru cât Budapesta cedează pretenziunea sa asupra Londrei pentru datoria ce o are în acel oraș, iar Londra cedează pretenziunea sa asupra Budapestei în schimbul unei alte datorii tot de acolo. Datoriile se compensează prin pretenziuni, și de plătit se plătesc numai diferențele. E greu de închipuit însă că cel ce vrea să remită Londrei să găsească pe cineva, care să fi trasat și să aibă de vânzare tocmai o astfel de cambie despre o sumă și cu o scadență cum are el necesitate. Cu toate acestea însă perfectă organizație a circulațiunii moderne a găsit totuș un mijloc, care să ușureze și să înlătoreze această greutate. Anume băncile moderne și-au creat legături unele cu altele prin relațiile lor de cont-curent în toate părțile lumii. Astfel de voiește cineva să remită la Londra, Berlin sau Melbourne, nu trebuie să umble să caute pe altul care să fi trasat asupra acestor orașe și să aibă astfel de cambii de vânzare, ci se prezintă la vre-o bancă, ce are legături pe acele piețe și cere să i-se vândă acele cambii de cari are necesitate. Banca îndată emite cambiile cerute asupra vre-unei bănci din orașul respectiv la ordinul celui ce cumpără sau la ordinul creditorului acestuia.

Tot asemenea, când cineva a trasat asupra străinătății nu trebuie să caute tocmai pe aceia cari au trebuință să remită în străinătate pentru achitarea de datorii, ci vinde cambiile trasate băncilor sau bancheților, cari la rândul lor sau le vând mai departe celor ce au trebuință de ele, sau le țin în portofoliu până la scadență, când apoi le incasează. În felul acesta prin astfel de vânzări și cumpărări pentru incassarea de pretenziuni și achitarea de datorii cu străinătatea se dă naștere la afaceri de bancă de proporțiuni în ade-văr uriașe.

În toate țările lumii culate cambiile străine sau devizele se vând și se cumpără întocmai ca ori și care alte mărfuri și hârtii de valoare, la bursă. La bursă își trimit băncile și bancheții cei mari pe reprezentanții lor, cărora le dă ordin să vândă și să cumpere cambii asupra străinătății. Să vândă deci cambii pe cari de cele mai multe ori băncile și bancheții încă nu le au, dar pe cari în ori ce moment le pot crea; și să cumpere dacă li-se oferă cambii, pe cari sau să le vândă mai departe sau să le țină și să le incaseze la scadență. La bursă se duc și comercianții ce vor să cumpere sau să vândă cambii străine. Astfel se întâlnește aci oferta și cererea, din al căror raport se stabilește apoi prețul sau *cursul devizelor*.

(Va urma.)

JURISDICȚIUNE.

(Protestul cambial).

Dacă emitentul ca atare renunță la protest, aceasta nu are valoare și asupra obligamentului de indosant al aceleiaș persoane.

(Curia: nr. 957/1903).

*

Excepțiunea basată pe iregularitatea protestului poate servi ca motiv pentru înoiera procesului.

(Curia: nr. 1293/1903).

SS.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiin, 30 Decembre 1904.

Lipsa de numărare, ce a dominat în ultimele zile ale lui Decembre a. c., a provocat o încordare oarecare a *pieței interne de bani*.

În Viena discountul privat a fost de $4\frac{3}{8}\%$; iar în B.-Pesta cambiile morilor s'au putut plasa numai pe lângă etalonul oficial de $3\frac{1}{2}\%$ și în afară de bancă cu $3\frac{5}{8}\%$. Cambiile de portofoliu s'au scontat dela 4% în sus.

În Berlin noul împrumut rusesc, ce va ajunge la cotare în primele zile ale lui Ianuarie 1905, a provocat o scumpire a banilor. Bani de zi se ofereau cu 4% , pr ultimo cu 6% și chiar $6\frac{1}{4}\%$ — $6\frac{1}{2}\%$. Discountul privat a fost $3\frac{3}{4}\%$.

În Londra cererea de bani a fost foarte intensivă banii de zi se ofereau cu 3% , mai târziu cu $2-2\frac{1}{2}\%$. Discountul privat $2\frac{7}{8}\%$.

Parisul înoată în abundență de bani, discountul privat $2\frac{3}{8}\%$ — $2\frac{1}{2}\%$.

CRONICA.

Bancă de colonizare și parcelare. Cetim în foile maghiare, că mai multe bănci mari din Budapesta și Asigurazioni din Triest intenționează a înființa o mare bancă, care să se ocupe în special cu afacerile de colonizare și parcelare. Capitalul societar va fi de cinci milioane coroane, dar deocamdată se face o emisiune de acții numai de $2\frac{1}{2}$ mil. Adunarea generală de constituire se va ține în proximele zile.

*

Országos Gazdasági Bank. Sub această numire se înființează la Budapesta o nouă bancă cu un capital de un milion coroane (5000 acții à K 200.—). Va cultivă afacerile de credit și economii. Tot în Budapesta s'a înființat banca „Unio“ cu un capital de K 100,000, care se va ocupa exclusiv cu comerțul de efecte.

*

Augmentări de capitaluri. Într'unul din numerii ultimi din anul trecut ai acestei reviste, s'a amintit că mai multe bănci mari ungurești din Budapesta se ocupă cu intențiunea să-și măriască capitalurile societare. Acum aflăm că Banca Comercială pestană în adunarea generală extraordinară, ținută în zilele aceste a decis augmentarea capitalului său societar de 30 mil. coroane la 35 milioane. Pentru aceste cinci mil. se va face o emisiune de 5000 acții à 1000 cor. Acțiunile însă se vor pune în circulație cu cursul de 2400 cor. astfel că din suma incursă 5 mil. va forma noul capital societar, iar restul de 7 mil. se va adăoga la fondurile de rezervă. Șase acții vechi va da drept la una nouă.

*

Reuniunea regnicolară a funcționarilor institutelor de bani din provincie. La 4 Decembre a. c. s'a constituit în Budapesta reuniunea funcționarilor amintită și de noi în Nr. 49 al acestei reviste.

Inițiativa a pornit dela asociațiunea: „Magyar pénzintézetek országos szövetsége r. t.“, care a convocat încă în Octombrie a. c. pe vre-o 40 funcționari de bancă din provincie la o conferință, în care s'a ales un comitet de 52, care apoi a convocat adunarea generală constituantă pe 4 I. c. Până la adunarea generală și-au anunțat intrarea în sinul reuniunii corpul funcționarilor dela 188 institute de bani. President al reuniunii este totdeauna presidentul asociațiunii inițiatore, lângă care adunarea generală constituantă a ales un vicepresident și 33 membrii în comitet, rămânând deocamdată încă 15 locuri vacante. Comitetul de revedere al reuniunii se compune din 5 membrii ordinari. Intre membrii comitetului aleși până acum, nu aflăm nici un Român. Reuniunea își va începe activitatea deja la 1 Ianuarie 1905.

*

Banca Austro-Ungară. Dividenda anului 1904 al Băncii de emisiune va fi probabil de K 70—, față de K 60-20 f. în 1903. Dela anul 1899, când au intrat în vigoare noile privilegii, dividenda Băncii Austro-Ungare a fost în continuă reducere și s'a redus la 1902 până la K 56—; de atunci încolo însă iarăși a crescut treptat în fiecare an.

*

„**Pénzintézeti Szemle**“ este titlul, sub care a început să apară în Budapesta, organul oficial al „Asociațiunii regnicolare a institutelor de bani din Ungaria“ (reuniune), („Magyarországi Pénzintézetek Országos Szövetsége“) și care se trimite gratuit tuturor institutelor de bani din țară. Revista aceasta apare de două ori pe lună și numărul prim este de un conținut bogat și instructiv.

*

Societăți sătești de producție și consumație. Instituțiunea Băncilor populare din România a deschis o cale însemnată activității economice a populațiunii rurale și a dat acestei populațiuni putința să întemeieze cu ușurință și să desvolte cu toate garanțiile necesare așezăminte de credit sătenești. Pentru a se întări și mai mult starea materială a sătenilor și a se îmbunătăți soarta lor, trebuie ca pe lângă Băncile populare să se întemeieze societăți cooperative de consumație și producție, care să le întregască menirea economică.

Pentru complectarea legii Băncilor populare în sensul de a se acorda și societăților cooperative de producție și de consumație aceleași înlesniri de constituire și control din partea Statului cum există pentru Băncile populare, Camera română a votat o nouă lege, în senzul căreia societățile cooperative sătești sunt scutite de patentă ca și Băncile populare, dacă capitalul lor nu trece peste 20,000 lei; iar dacă trece peste 20,000 lei nu li se cere de cât jumătate din patentă convenită. Pe de altă parte, pentru a păstra acestor societăți un caracter personal, fără de care ele s'ar transforma în niște societăți capitaliste sau anonime și nu ar mai corespunde adevăratei lor chemări, se prevede ca partea unui membru să nu fie nici cedată, nici retrasă fără aprobarea adunării generale.

În scurt, această lege, pe care Camera s'a grăbit a o vota cu mare majoritate, va da populațiunii rurale mijloacele de a organiza în mod serios, pe baza principiului asociațiunii, economia sătenească, dorință care a fost exprimată de populațiunea rurală la congresul Băncilor populare ce s'a ținut anul acesta la Focșani.

*

Recolta anului curent în România. În urma unei secete îndelungate, o bună parte a României a avut recolte mediocre. Recoltele cele mai slabe au fost înregistrate în Dobrogea și în județele limitrofe: Ialomița, Brăila, Covurlui, Tecuciu și Fălciu. În județul Ialomița de pildă, care este unul din județele de căpetenie ale țării, producătoare de cereale, după statistica publicată, rezultă că abia s'au obținut în mijlocie la hectar: 6-0 hl. grâu; 5-1 hl. săcară; 4-4 hl. orz; 6-9 hl. ovăs; 1-2 hl. rapiță și 1-3 hl. in. În districtul Tulcea s'au obținut la ha. abia 1-4 hl. grâu; în districtul Covurlui 3 hl. grâu și în Brăila 4-3 hl. grâu.

Din contră, în câteva județe în special din Moldova de sus, precum: Dorohoi, Botoșani, Iași și Roman, recoltele au fost mai abondente, căci în aceste județe a plouat mai mult. În numita statistică se arată că în aceste 4 județe, producțiunea mijlocie la ha. variază: la grâu între 17-5 și 20-3 hl.; la săcară între 11-9 și 18-8 hl.; la orz între 16-5 și 20-9; la ovăs între 14-3 și 26-1.

Și în unele județe din câmpia Dunărei recoltele au fost bune.

Tocmai districtele dunărene Dolj și Vlașca cari pe lângă Vlașca sunt principalele producătoare de grâu, au dat în mijlocie 16-2 hl. grâu la hectar. În consecință mijlocia producțiunii celor 8 județe din câmpia Dunărei, cu toată producțiunea inferioară a județelor Ialomița și Brăila, totuși au dat în mijlocie 11-5 hl. grâu la ha.; și cu toate că aceste 8 județe cari cultivă 1.035,987 ha. din suprafața totală de 1.721,824 ha., au produs în mijlocie 11-5 hl. grâu la ha. totuși mijlocia de producție a întregii țări nu trec peste 11 hl. la hectar.

În tabloul următor se pune în evidență comparația între producțiunea anului de criză 1899 cu mijlocia celor 5 ani următori 1899—1903 și cu aceea a anului acesta 1904.

Recolta actuală este mult inferioară mijlociei celor 5 ani din urmă, totuși este însă simțitor superioară, în ceea ce privește produsele enumerate mai sus, — producțiunii mijlocii a anului 1899.

Producțiunea porumbului la data publicațiunii făcute de dl Scheidemann nefiind încă cunoscută, nu este arătată. D-sa totuși devinează că va fi mediocră, ceea ce azi se dovedește și ceea ce după-cum zice și d sa, cade greu în cumpănă când te gândești că porumbul care este baza alimentațiunii noastre rurale, se cultivă pe o suprafață de peste 2 milioane hectare.

Recoltele României în hectolitri la hectar.

	Grâu	Săcară	Orz	Ovăs	Rapiță	In
Anul de criză 1899	5-5	3-7	2-5	7-1	4-2	0-6
Media anilor 1899—1903	13-5	12-5	13-2	18-9	9-6	6-7
Anul 1904	11-0	5-8	7-6	10-4	4-6	0-9

DIN REUNIUNI.

Insoțirile de credit sătești sistem Raiffeisen. Din al XVI-lea raport general al comitetului central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului constatăm, că în acest comitat există următoarele însoțiri de credit sistem Raiffeisen:

Insoțirea din *Roșia-săsească*, cu 50 membri, 12 deponenți cu minimul de 20 și cu maximul de cor. 800 și cu 49 datorași cu minimul de 2 și cu maximul de cor. 400, și-a urcat fondul neatacabil la cor. 1280-02 și cel de rezervă la cor. 433-02.

Insoțirea din *Aciliu*, înființată la 1898, în 1903 a avut 44 deponenți cu suma de cor. 13,744·51, iar împrumuturile acordate au întrecut cifra de cor. 35.000. Profitul aceluși an au fost cor. 770·52, care întreg s'a adaus fondului de rezervă ajuns la cor. 934·28, celui social ajuns la cor. 63 și celui de binefaceri ajuns la cor. 109·30. Dintre hotărârile adunării generale amintim: decisiunea de a se cumpără pe seama membrilor o grapă de fânațe, pe care s'o folosască pentru taxa de 50 bani la zi; mai departe de a se cumpără 10 stropitoare pentru „peronospora“ și în fine de a se cumpără în fiecare an câte 10 altoi de soiuri alese, cari să se sorteze între membri în mod gratuit.

Insoțirea din *Mohu*, are 13 deponenți cu minimul de 85 și maximul de cor. 4292; împrumuturile acordate membrilor variază între cor. 15 și 480. Profitul curat al anului 1903 al insoțirii a fost de cor. 1187·22.

Insoțirea din *Pianul-român*, la finea anului 1903 a avut 237 membri; deponenți 54, cu minimul de 30 și cu maximul de cor. 2500, suma depunerilor cor. 17,631·94; datorași a avut 203 cu minimul de 50 și cu maximul de cor. 3400, suma pretenziunilor cor. 49,145·—; datoriile insoțirii cor. 24.300— la bănci, cor. 4740 părți fundamentale. Fondul de rezervă și cel special de rezervă au ajuns cifra de cor. 2603·39.

Insoțirea din *Veștem*, cu 132 membri, în 1903 și-a urcat fondul de rezervă cu suma de cor. 879·87 venit curat, la suma de cor. 1886·89, față de cor. 1007·02 din 1902. Împrumuturile acordate membrilor dau suma de cor. 20,920, iar datoriile ei la alte bănci suma de cor. 16,600.

Insoțirea din *Himbav*, cu 64 membri, cu 13 deponenți cu minimul de 2 și maximul de cor. 6400, cu 64 datorași cu minimul de cor. 10 și cu maximul de cor. 900, în 1903 și-a urcat fondul de rezervă la cor. 1000. Fondul economic pentru procurarea de mașini de sămănat, grapă de muschi, tăvălug etc., e de cor. 100.

Insoțirea din *Loman*, și-a sporit numărul membrilor la 50 față de 41 din 1902, iar în 1903 a avut 6 deponenți cu suma dela cor. 10—800, datorași 34 cu sume dela cor. 20—220. Împrumuturile acordate membrilor dau suma de cor. 3140. Insoțirea, până de prezent, s'a folosit în afacerile ei exclusiv de părțile fundamentale ale membrilor și de depunerile ei.

Insoțirea din *Apoldul-român*, în 1902 a avut 183 membri, la cari în 1903 s'au adaus 2; depuneri în 1902 a avut K 5255·39, iar' în 1903 K 5832·44; suma datoriilor insoțirii în 1902 au fost K 38,000, iar' în 1903 K 38,567·86; împrumuturile acordate membrilor în 1902 au fost K 47,254·36, iar' cele din 1903 K 47,765·98. Profitul curat se adauge la fondul neatacabil ajuns la K 3124·86 și la cel de rezervă, ajuns la K 920·94.

Insoțirea din *Rechita*, în 1902 a avut 46, iar' în 1903 în total 54 membri. Datoriile Insoțirii în 1902 au fost K 2767·59, iar' în 1903, K 2000. Depuneri a avut în 1902 K 2802·10, iar' în 1903 K 4764. Împrumuturile acordate membrilor în 1902 au fost cu K 5918·90, iar' cele din 1903 K 7240·44.

Insoțirea din *Nucet* cu 39 membri, și-a început activitatea numai la 1 Ianuarie a. c.

Conducătorii Insoțirilor de credit își exprimă cu tot mai multă insistență dorința de a se înființa o *Insoțire centrală*, carea să stea în ajutorul Insoțirilor sâtești.

BIBLIOGRAFIE.

Banca Austro-Ungară de Ioan I. Lăpădatu, profesor de științe comerciale. Sibiu 1904.

Este, după cum vedem din precuvântare, preluatul unui studiu mai mare, ce autorul intenționează a scrie asupra *politicii financiare de bancă*. Ni se spune anume, că pentruca să poată intra în desfășurarea ideilor conducătoare în politica financiară de bancă, trebuie cunoscut mai întâiu chemarea băncii de emisiune, care are rol conducător în afacerile creditului public și bursa cu târgul ei financiar, care e sufletul tuturor operațiunilor financiare. Astfel autorul face începutul cu acest studiu asupra Băncii Austro-Ungare, studiu în al cărui prim capitol ni-se dau interesante și instructive date din trecutul acestei bănci, în al doilea organizația ei, în al treilea expune rând pe rând și analizează afacererile cu cari se ocupă și în fine în al patrulea ni-se arată rolul și importanța băncii noastre de emisiune pentru creditul public și în afacerile financiare internaționale.

Materialul tractat deci e interesant și instructiv. Tocmai de aceea o recomandăm în atențiunea băncilor noastre, funcționarilor aceluși și în fine tuturor celor ce voiesc să cunoască afacerile celei dintăiu bănci din monarhia noastră.

Se poate procura dela red. „Revistei Economice“ cu prețul de 1 cor. + 10 fil. porto.

Biblioteca Băncilor Române. Sub acest titlu „Revista Economică“ a început editarea unei serii de publicațiuni, menite să țină publicul nostru în curent cu progresele moderne ale științelor comerciale și financiare. În Nr. 1 se publică niște „Studii de contabilitate“ de Ioan I. Lăpădatu.

Autorul se ocupă cu principiile fundamentale ale contabilității în partidă dublă, expunând cele mai nouă încercări de a teoretiza aceste principii pe baze matematice. Pune față 'n față *teoria personalistă*, aceea, care a predominat și predomină și azi în instrucția contabilității cu *teoria matematică*, care numai în timpul mai nou a început a fi acceptată cu deosebire în Germania. Deși aceasta teorie e încă controversată, totuși autorul crede și dovedește că e superioară și mai întemeiată ca teoria personalistă, care reducând schimbările de avere la niște afaceri de drept între creditor și debitor, nu poate da explicații pentru toate cazurile de contabilitate.

Se poate procura dela administrația „Revistei Economice“ cu prețul de 50 fil. plus 5 fil. porto.

APEL!

Inițiativa luată de „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“, de a pune obiceiul *felicităților de Anul-Nou* în serviciul culturii noastre naționale, intimpinând consimțământul general al publicului român, — venim acum, în presara unei noue aniversări, a adresa către toți iubitorii culturii poporului român din această țară, un călduros apel, ca să participe și de astădată la răscumpărarea felicitărilor de Anul-Nou în favorul *Muzeului istoric și etnografic al Românilor din regatul ungar*.

Consemnarea răscumpărilor de feliicitări se va publica și în anul acesta atât în ziare, cât și în o mică edițiune ocazională, care pe ziua Anului-Nou se va trimite tuturor acelor, cari vor contribui sub acest titlu la Fondul Muzeului.

Prin aceasta vom conserva pe deplin părțile frumoase ale obiceiului feliicitărilor de Anul-Nou, întâlnindu-ne și unindu-ne cu toții cu ocaziunea noii aniversări la un act de nobilă însuflețire pentru înaintarea culturală a neamului nostru.

Fiind terminat splendidul palat al Muzeului istoric și etnografic ridicat de „Asociațiunea” noastră în Sibiu, și având a-l înzestra acum în mod demn și a-l inaugura încă în decursul anului 1905, — sperăm că apelul nostru va fi întimplat de astădată în toate cercurile preocupate de înaintarea culturală a poporului nostru, cu bunăvoință și însuflețire îndoită, ca și pe această cale să se dea „Asociațiunii” noastre posibilitatea de a realiza în condițiuni cât mai demne o veche dorință a obștei românești.

Sibiu, 22 Decembre 1904.

Comitetul central

al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”.

SUMAR.

La aniversare. — Procentele de discount. — Cursul de vizelor. — Jurisdicțiune. — Revista financiară: Situațiunea. — *Cronică*: Bancă de colonizare și parcelare, Országos Gazdasági Bank, Augmentări de capitaluri, Reuniunea regnicolară a funcț. institutelor de bani din provincie, Banca „Austro-Ungară”, „Pénzüntézeti Szemle”, Societăți sătești de producție și consumație, Recolta anului curent în România. — *Din reuniuni*: Insoțirile de credit sătești sistem Raiffeisen. — *Bibliografie*: Banca Austro-Ungară, Biblioteca Bancilor Române. — *Apel*.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 28 Decembre 1904.

Grâu de Bănat	per 50 kg. vinde	10-00—10-35
„ „ Tisa	„ „ „ „	10-15—10-50
„ „ Pesta	„ „ „ „	10-10—10-40
„ „ Alba-reg.	„ „ „ „	10-10—10-35
„ „ Bacica	„ „ „ „	10-05—10-35
Secară	„ „ „ „	7-50—7-75
Orz	„ „ „ „	7-10—7-40
Ovės	„ „ „ „	6-90—7-30
Porumb	„ „ „ „	7-90—8-05
Rapiță	„ „ „ „	— — — —
Untură de porc B.-Pesta	„ „ „ „	65—
Slănină (clisă)	„ „ „ „	53-50—55-50

Bursa de București.

Cursul din 27 Decembre 1904.

Renta amort. 1881 de 5%	vinde Lei	101 ⁷ / ₈
„ „ 1892 5%	„ „	103
„ „ 274 mil. 4%	„ „	94 ⁵ / ₈
„ „ 1898 4%	„ „	89 ³ / ₄
Fonciare rurale 5%	„ „	102 ³ / ₈
„ „ 4%	„ „	94
Scris. fonc. urb. București 5%	„ „	93 ¹ / ₄
„ „ Iași	„ „	89 ³ / ₄

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 28 Decembre 1904.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
Datoria publică comună.			
		v. cor.	p. 100 K
5	Renta unit. în hârtie, Mai, Nov., 16%	100-40	100-50
5	„ arg. Ian., Iulie. 16%	100-40	100-50
4	Lozuri d. a. 1854 à fl. 250— v. c. 20%	—	—
5	„ „ 1860 à fl. 500— „ 20%	157—	157-50
5	„ „ 1860 à fl. 100— „ 20%	188—	189—
—	„ „ 1864 à fl. 100— „ 20%	280—	280—
Datoria publică austriacă.			
1	Renta austr. aur., scut. de dare	119-70	120-50
4	„ „ Cor.	100-50	100-50
3 ¹ / ₂	„ „ de invest.	91-40	—
Datoria publică ungară.			
4	Renta ung. aur. . . . . scut. de dare	118-85	119-25
4	„ „ Cor.	98-20	98-35
3 ¹ / ₂	„ „ „ „ „ „	88-95	89-30
—	Impr. ung. cu premii à 100 fl. „ „	212—	213—
4	„ p. regul. Tisei . . . . . sc. de dare	164-80	166—
4 ¹ / ₂	Oblig. de regali croat-slav.	102-70	102-50
3	Impr. p. regul. Porților de fier	84-10	83—
4	Oblig. rurale croato-slavone	—	99-50
4	„ ungar	98-75	99—
Alte datorii publice.			
5	Los. p. regularea Dunării, à 100 fl.	280-50	—
4	Obl. Soc. Temes-Bega	98-50	98-50
5	Imp. cu prem. al orașului Viena	104-75	—
2	„ „ sêrbesti à 100 fr.	100—	—
—	Oblig. cu premii a C. fer. turc. à 400 fr.	132—	—
—	Impr. bulgar 1889	112-95	113-50
Scrisuri fonciare și a. a.			
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	100-45	—
3	„ „ „ „ cu premii, 1880	314—	—
4	Banca austro-ungară 40 ¹ / ₂ ani	101-50	101-50
4	„ „ 50 ani	—	—
4 ¹ / ₂	Banca com. ung. Pesta	101—	101-25
4 ¹ / ₂	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, repl. 110% în fl.	108-50	108—
4	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, 50 ¹ / ₂ ani	100-50	101—
4	„ „ I Casse de păstr. patriot., Pesta	98—	98-75
4	Inst. de credit fonciar ungar	100-20	100-40
3 ¹ / ₂	Banca „ „ „ ungară „	99-90	100—
4 ¹ / ₂	Banca hipotecară ungară	101—	101-25
4	„ „ „ „ cu premii	101-15	99-25
4	Banca hip. ung. cu premii	276-50	139-50
3 ⁰ / ₁₀	Albina, Sibiu	—	114—
5	Cassa de păstrare Sibiu, em. IV.	—	102-50
4 ¹ / ₂	Inst. de credit fonciar Sibiu, em. VI.	—	101-75
Lozuri.			
	Basilica, à fl. 5—	21-75	22-25
	Credit, à fl. 100—	484-50	492—
	Clary, à fl. 40— v. c.	169—	—
	Buda, à fl. 40—	172—	175—
	Pálffy, à fl. 40—	176—	175—
	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	55—	56—
	„ ungară, à fl. 5—	29-80	30-50
	Rudolf, à fl. 10—	68—	—
	Salm, à fl. 40— v. c.	229—	—
	Salzburg, à fl. 20—	76—	—
	St. Genois à fl. 40— v. c.	—	—
	Impr. cu prem. al oraș. Viena, 1874	528—	—
	Triest, à fl. 50—	300—	—
	„Jó sziv”, à K. 4—	—	10-60
Valute.			
	Galbini austr. sau ung.	11-37	11-43
	„ c. reg.	11-36	11-33
	Napoleon'dor (20 frci sau 8 fl. aur)	19-09	19-11
	20 Marce germ. aur	23-59	23-59
	Ruble rusești de hârtie per bucată	—	2-54 ³ / ₄
	Bilete germ. 100 M.	117-80	117-87
	„ franc. 100 Fr.	—	95-62
	„ ital. 100 Lire	95-50	95-50
	Ruble, bilete, 100	254-25	—
	Lei românești, 100	—	93-80

Prețul per bucată

Drepturile, datorințele și responsabilitatea

==== membrilor din direcțiune ====

și

Drepturile, datorințele și responsabilitatea

==== comitetului de supraveghiere ====

de

Alfred Kormos,
directorul revistei „Magyar Pénzügy“

==== traduceri autorizate de ====

Constantin Popp,

funcționar la Centrala inst. de credit și de econ. „Albina“.

Se pot comanda la traducător în Sibiu sau la Librăria arhiepiscopala din Sibiu, cea dintâi cu prețul de K 3.—, iar cea din urmă cu prețul de K 1.50.

CURS COMPLET

DE

CORESPONDENȚA COMERCIALĂ

cu explicarea termenilor comerciali

de

I. C. Panțu,

profesor la școala superioară de comerț din Brașov.

==== Prețul K 3.50. ====

Se poate comanda la autor sau la tipografia

A. Murășianu în Brașov.

În editura Delegațiunii Bancilor Române
au apărut:

Problemele Reformei Bancilor,

de Dr. C. Diaconovich.

Prețul: broș. K 1.—, leg. K 1.50.

Anuarul Bancilor Române

Pe anii

1900 — 1901 — 1902 — 1903 — 1904 și 1905.

Prețul: câte K 3.—.

Se comandă la Administrația „Revistei Economice“ în Sibiu (Nagyszeben).

Au apărut

„BIBLIOTECA BĂNCILOR ROMÂNE“

==== Nr. 1. ====

Studii de contabilitate

(principiile fundamentale ale contabilității în partidă dublă)

de

Ioan I. Lăpădatu,

Banca Austro-Ungară

(un studiu amănunțit despre trecutul, organizația, operațiunile și importanța băncii noastre de emisiune)

de

Ioan I. Lăpădatu.

Se pot comanda dela administrația »Revistei Economice«, cea dintâi cu prețul de 50 fil., cea din urmă cu prețul de K 1.—

Medalia de aur dela Expoziția științifică din București, 1903.

Enciclopedia Română

publicată din încredințarea și sub auspiciile

ASOCIAȚIUNII
pentru
literatură română și cultura poporului român

Dr. C. Diaconovich.

Cu numeroase ilustrații și hărți.

3160 pag. 8^a mare — 37.622 articole.

3 tomuri legate luxos K 80.—

33 fasc. broșurate K 70.—

MINERIA

1904

Editura și tiparul W. Krafft, Sibiu.

Se comandă la Biroul „Asociațiunii“ Sibiu, str. Morii Nr. 8.